

Lífeyrissjóður Tannlæknafélags Íslands

Ársreikningur

2016

Lífeyrissjóður Tannlæknafélags Íslands
Austurstræti 11
101 Reykjavík
kt. 430269-1519

Efnisyfirlit

---

	bls.
Áritun óháðs endurskoðanda	2 - 3
Skýrsla stjórnar	4 -6
Yfirlit um breytingu á hreinni eign	7
Efnahagsreikningur	8
Yfirlit um sjóðstreymi	9
Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu	10
Skýringar	11-28
Sérgreind yfirlit deilda	29-31

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og sjóðsfélaga Lífeyrissjóði Tannlæknafélags Íslands

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Lífeyrissjóðs Tannlæknafélags Íslands fyrir árið 2016. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar, yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, yfirlit um tryggingafræðilega stöðu, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu lífeyrissjóðsins á árinu 2016, efnahag hans 31. desember 2016, breytingu á handbæru fé á árinu 2016 og tryggingafræðilegri stöðu 31. desember 2016, í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum *Ábyrgð endurskoðanda* hér fyrir neðan. Við erum óháð Íslenska lífeyrissjóðnum í samræmi við settar siðareglur fyrir endurskoðendur á Íslandi og höfum við uppfyllt ákvæði þeirra. Við teljum að við höfum aflað nægilegra og viðeigandi endurskoðunargagna til að byggja álit okkar á.

Aðrar upplýsingar

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104 gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við samkvæmt okkar bestu vitund að í skýrslu stjórnar sem fylgir ársreikningi þessum eru veittar þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða og koma ekki fram í skýringum.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdarstjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Stjórn og framkvæmdarstjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins eru stjórn og framkvæmdarstjóri ábyrg fyrir mati á rekstrarhæfi sjóðsins. Ef vafi leikur á rekstrarhæfi skal gerð grein fyrir því í ársreikningnum með viðeigandi skýringum og greint frá því hvers vegna ákveðið var að beita forsendunni um rekstrarhæfi við gerð og framsetningu ársreikningsins, nema stjórn og framkvæmdarstjóri hafi ákveðið að leysa sjóðinn upp eða hætta starfsemi, eða hafa enga aðra raunhæfa möguleika en að gera það.

Stjórn og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar. Nægjanleg vissu er þó ekki trygging þess að endurskoðun framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda ársreikningsins, einar og sér eða samanlagðar.

Endurskoðun okkar í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegri dómgreind og beitum við gagnrýnni hugsun við endurskoðunina. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

- Greinum og metum hættuna á verulegri skekkju í ársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, skipuleggjum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeim hættum og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals, misvísandi framsetningu ársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá innri eftirlitsaðgerðum.

Áritun óháðs endurskoðanda

- Öflum skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, í þeim tilgangi að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits sjóðsins.
- Metum hvort reikningsskilaaðferðir og reikningshaldslegt mat stjórnenda og tengdar skýringar séu viðeigandi.
- Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum vafa um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum ársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi sjóðsins.
- Metum í heild sinni hvort ársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum, metum framsetningu, uppbyggingu, innihald og þar með talið skýringar með tilliti til glöggrar myndar.

Við upplýsum stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem komu upp í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti, ef við á.

Við höfum einnig lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við höfum uppfyllt skyldur siðareglna um óhæði og höfum miðlað til þeirra upplýsingum um tengsl eða önnur atriði sem gætu mögulega haft áhrif á óhæði okkar og þar sem viðeigandi er, hvaða varnir við höfum til að tryggja óhæði okkar.

Reykjavík, 25. apríl 2017

Baker Tilly Rýni

Gunnar Þór Asgeirsson
endurskoðandi

Skýrsla stjórnar

Um Lífeyrissjóð Tannlæknafélags Íslands

Lífeyrissjóður Tannlæknafélags Íslands er ætlaður starfandi tannlæknum og mökum þeirra, sem ekki er að lögum skylt að vera í öðrum lífeyrissjóði. Sjóðurinn skiptist í séreignar- og samtryggingardeild. Hlutverk sjóðsins er að ávaxta iðgjöld sjóðfélaga og tryggja þeim og erfingjum þeirra lífeyri samkvæmt samþykktum sjóðsins. Sjóðurinn starfar samkvæmt lögum nr. 127/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Sjóðurinn lýtur eftirliti Fjármálaeftirlitsins.

Hrein eign til greiðslu lífeyris

Hrein eign sjóðsins í árslok 2016 nam kr. 5.083.085.914 og hafði hækkað um kr. 292.798.700 eða 6,1% frá árslokum 2015.

Hrein eign séreignardeildar sjóðsins í árslok 2016 nam kr. 3.961.470.560 og hafði hækkað um kr. 186.871.313 eða 4,95% frá árslokum 2015.

Hrein eign samtryggingardeildar sjóðsins í árslok 2016 nam kr. 1.121.615.354 og hafði hækkað um kr. 105.927.387 eða 10,43% frá árslokum 2015.

Fjöldi sjóðfélaga, iðgjöld og lífeyrir

Í lok árs 2016 áttu 342 sjóðfélagar réttindi í séreignardeild, samanborið við 336 í ársbyrjun. Þá áttu 334 sjóðfélagar réttindi í samtryggingardeild í árslok 2016 í samanborði við 324 í ársbyrjun.

Virkir sjóðfélagar séreignardeildar í árslok 2016, þ.e. einstaklingar sem greiddu iðgjöld á árinu, voru 173 samanborið við 161 á árinu 2015. Virkir sjóðfélagar samtryggingadeildar í árslok 2016, voru 162 samanborið við 151 í árslok 2015.

Lífeyrisþegar séreignardeildar á árinu 2016 voru 47 talsins samanborið við 55 á árinu 2015. Lífeyrisþegar samtryggingadeildar á árinu 2016 voru 21 talsins samanborið við 20 á árinu 2015.

Greiddur lífeyrir á árinu 2016 nam samtals kr. 106.100.667 samanborið við kr. 109.215.142 á árinu 2015.

Á árinu 2016 námu greidd iðgjöld kr. 240.523.920 samanborið við kr. 201.154.538 á árinu 2015.

Á árinu 2016 námu greidd iðgjöld í sameignardeild kr. 74.517.921. Á árinu var greiddur örorkulífeyrir að fjárhæð kr. 2.316.500, makalífeyrir að fjárhæð kr. 441.788 og eftirlaun samtals að fjárhæð kr. 3.809.831.

Á árinu 2016 námu greidd iðgjöld í séreignardeild kr. 170.112.348. Á árinu var greiddur makalífeyrir að fjárhæð kr. 11.640.099 og eftirlaun samtals að fjárhæð kr. 87.892.449.

Á árinu voru haldnir 9 formlegir fundir hjá stjórn sjóðsins auk ársfundar sem haldinn var í maí. Á árinu 2016 var enginn starfsmaður hjá sjóðnum, en samkvæmt rekstrarsamningi milli sjóðsins og Landsbankans sér bankinn um rekstur sjóðsins. Framkvæmdastjóri sjóðsins er starfsmaður bankans. Laun til stjórnar og endurskoðunarnefndar námu kr. 3.175.339 á árinu 2016 samanborið við kr. 2.842.895 á árinu 2015.

Ávöxtun sjóðsins og fjárfestingumhverfi

Nafnávöxtun deilda Lífeyrissjóðs Tannlæknafélags Íslands árið 2016 var á bilinu 3,0-3,5% en verðbólga á tímabilinu nam 2,1%.

Nafnávöxtun ávöxtunarleiða sjóðsins

	2016	2015	2014
Séreignardeild	3,0%	13,5%	5,4%
Samtryggingardeild	3,5%	14,5%	4,6%

Ávöxtun skuldabréfa var almennt góð en skuldabréfavisitala NasdaqOMX Iceland hækkaði um 6,55%.

Miklir fjármunir frá erlendum fjárfestum flæddu inn á skuldabréfamarkaðinn með tilheyrandi kröfulækkun en Seðlabankinn kynnti í júní tæki til að tempra þessi kaup og stöðvaðist þá flæðið inn á markaðinn. Eins og undanfarin tvö ár var verðbólga undir 2,5% verðbólgu markmiði Seðlabanka Íslands en vísitala neysluverðs hækkaði um 2,1% á árinu. Stýrivextir voru lækkaðir um 75 punkta á árinu.

Það má segja að „innlendu“ félögin hafi skilað bestu ávöxtuninni á árinu 2016 en krónan styrktist nokkuð á árinu sem varð til þess að félög sem eru með megnið af starfsemi erlendis eða gera upp í erlendri mynt lækkuðu í verði. Ein skráning var á aðallista NasdaqOMX Iceland en það var olíuverslunin Skeljungur hf. Úrvalsvísitala íslenskra hlutabréfa, OMXI8, lækkaði um 9,0% en þegar tekið hefur verið tillit til arðgreiðslna nam lækkunin 6,7%.

Nokkuð var um óvæntar fréttir á erlendum mörkuðum og má þar helst nefna niðurstöður BREXIT kosninga og niðurstöður forsetakosninga í Bandaríkjunum. S&P500 átti sína verstu ársbyrjun fyrr og síðar og má rekja það til þess að fjárfestar höfðu áhyggjur af kínverska hagkerfinu og auðlindasjóðir nokkurra olíuríkja þurftu að selja hlutabréf. Markaðir réttu þó við sér og heimsvísitala hlutabréfa hækkaði um 5,3% í dollar en vegna mikillar styrkingar krónu, lækkaði vísitalan í krónum talið um 8,3%.

Skýrsla stjórnar

Tryggingafræðileg staða

Samkvæmt útreikningum tryggingastærðfræðings sjóðsins eru eignir samtryggingardeildar 34,8 milljónum hærri en skuldbindingar, eða 1,8%. Í árslok 2015 var hlutfallið 4,8% en lækkunin skýrist m.a. af nýjum töflum um lífslíkur. Eignir og skuldbindingar samtryggingadeildar eru enn í góðu jafnvægi og engar breytingar fyrirhugaðar á réttindum sjóðfélaga.

Landsbankinn annast eignastýringu innan gildandi fjárfestingarstefnu hverju sinni. Er leitast við að ávaxta fjármuni sjóðsins með sem hagkvæmustum hætti og virkri eignastýringu. Stjórn sjóðsins hefur eftirlit með rekstri sjóðsins ráðstöfun eigna hans í samræmi við ákvæði laga nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, samþykktir sjóðsins og starfsreglur stjórnar.

Stjórnarhættir

Stjórn sjóðsins leggur áherslu á góða stjórnarhætti við daglega stjórnun og rekstur sjóðsins. Stjórn sjóðsins hefur sett sjóðnum starfs- og siðareglur sem mæla fyrir um almennar skyldur stjórnar, starfsmanna sem og annarra aðila sem vinna fyrir hönd sjóðsins. Ber öllum að hafa það að markmiði að stuðla að heiðarleika, réttssýni og sanngirni í viðskiptum og efla traust sjóðfélaga og almennings á sjóðnum. Starfs- og siðareglur sjóðsins eru aðgengilegar á vef sjóðsins www.landsbankinn.is/ltfi

Áhættustefna

Stjórn Íslenska lífeyrissjóðsins hefur sett sjóðnum áhættustefnu. Í stefnunni eru settar fram verklagsreglur um það hvernig mæla skuli helstu áhættuþætti sem snerta rekstur sjóðsins; markaðsáhættu, mótaðilaáhættu, rekstraráhættu og lífeyristryggingaráhættu. Með fullnægjandi áhættustýringu og innra eftirliti hjá Lífeyrissjóð Tannlæknafélags Íslands aukast líkur á að starfsemi og tryggingafræðileg staða hans sé í ásættanlegu horfi með hliðsjón af hagsmunum sjóðfélaga. Horft er til þess að áhættustýring sé ferli sem stuðlar að aukinni meðvitund, skilvirkni og árangri, ásamt því að stuðla að því að lögum og reglum sé framfylgt. Árangursríkt áhættustýringarferli samanstendur af áhættustýringarstefnu, ferli og skýrslugjöf þar sem megintilgangur er að greina, mæla, fylgjast með og meta, í samfellu sem og eftir atvikum greiningu, allar áhættur sem snúa að sjóðnum og sjóðfélögum. Meðvitað þarf að taka ákvörðun þegar vart verður við tiltekna áhættu, um hvort fjarlægja eigi áhættuvaldinn, sniðganga hann, draga úr líkum eða afleiðingum áhættunnar, deila áhættunni með öðrum eða meðvitað taka áhættuna. Áhættustýring er ferli sem er samofið daglegum rekstri og ákvarðanatöku innan sjóðsins. Allir starfsmenn skulu vera meðvitaðir um þær áhættur sem snúa að sjóðnum. Litið er á innri endurskoðun sem mikilvægan hluta af því ferli.

Önnur mikilvæg atriði

Ársreikningur þessi er gerður í samræmi við lög um ársreikninga nr. 3/2006 og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða nr. 335/2015. Lífeyrissjóður Tannlæknafélags Íslands metur öll verðbréf á markaðsverði.

Á árinu 2015 voru settar nýjar reglur um ársreikninga lífeyrissjóða nr. 355/255 sem munu leiða til breytinga á framsetningu í ársreikningi sjóðsins. Sjóðurinn nýtti heimild til að fresta upptöku nýrra reglna vegna ársins 2015 sem var gerður í samræmi við eldri reglugerð nr. 55/2000. Ársreikningur 2016 er hins vegar í samræmi við reglur nr. 335/2015.

Það er álit stjórnar sjóðsins að allar upplýsingar, sem nauðsynlegar eru til að glöggva sig á stöðu hans í árslok, rekstrarárangri ársins og fjárhagslegri þróun, komi fram í ársreikningnum.

Áritun stjórnar og framkvæmdastjóra

Stjórn og framkvæmdastjóri Lífeyrissjóðs Tannlæknafélags Íslands staðfesta hér með ársreikning sjóðsins fyrir árið 2016 með undirritun sinni.

Reykjavík 25. apríl 2017

Stjórn

Sigurgísli Ingimarsson

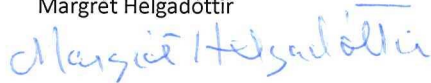

Gísli Vilhjálmsson

Heiðís Halldórsdóttir

Margrét Helgadóttir

Sæmundur Pálsson

Framkvæmdastjóri

Ólafur Páll Gunnarsson

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2016

	Skýr.	2016	2015
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		98.235.505	62.066.759
Iðgjöld launagreiðenda		142.288.415	139.087.779
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		4.106.349	(1.464.731)
		<u>244.630.269</u>	<u>199.689.807</u>
Sérstök aukaframlög	3	1.662.705	1.321.073
		<u>1.662.705</u>	<u>1.321.073</u>
Lífeyrir			
Heildarfjárhæð lífeyris	4	106.100.667	109.215.142
Sérstök inngreiðsla inn á lán sjóðfélaga		5.920.855	4.590.375
Framlag í VIRK starfsendurhæfingarsjóð		1.493.622	2.029.589
Tryggingakostnaður		(347.986)	1.422.295
		<u>113.167.158</u>	<u>117.257.401</u>
Fjárfestingartekjur			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	5	27.113.722	428.171.519
Hreinar tekjur af skuldabréfum	6	149.116.121	149.070.283
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum		579.221	7.867.408
Vaxtatekjur af handbæru fé		2.591.990	3.242.852
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		1.070.526	1.184.207
Fjárfestingagjöld	7	(6.879.006)	(3.527.973)
		<u>173.592.574</u>	<u>586.008.297</u>
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	8	13.919.690	13.298.354
		<u>13.919.690</u>	<u>13.298.354</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		292.798.700	656.463.422
Hrein eign frá fyrra ári		<u>4.790.287.214</u>	<u>4.133.823.793</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok		<u>5.083.085.914</u>	<u>4.790.287.215</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2016

Eignir		31.12.2016	31.12.2015
Fjárfestingar			
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	9	2.404.142.040	2.114.502.912
Skuldabréf	10	2.607.218.735	2.508.539.952
Veðlán	10	15.297.408	22.254.433
Bundnar bankainnstæður		2.467.745	98.557.627
		<u>5.029.125.928</u>	<u>4.743.854.924</u>
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur	15	7.168.528	5.395.767
Aðrar kröfur	16	4.346.312	4.358.090
		<u>11.514.840</u>	<u>9.753.857</u>
Aðrar eignir			
Sjóður og veltiinnlán		51.495.044	47.036.371
	Eignir	<u>5.092.135.812</u>	<u>4.800.645.152</u>
SKULDIR			
Viðskiptaskuldir			
Aðrar skuldir	17	9.049.898	10.357.937
	Skuldir	<u>9.049.898</u>	<u>10.357.937</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris alls		<u>5.083.085.914</u>	<u>4.790.287.215</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris alls			
Séreignardeild		3.961.470.560	3.774.599.247
Samtryggingardeild		1.121.615.354	1.015.687.968
		<u>5.083.085.914</u>	<u>4.790.287.215</u>

Yfirlit um sjóðstreymi ársins 2016

	2016	2015
Inngreiðslur		
Iðgjöld	242.920.980	213.895.192
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	4.841.436	4.726.967
Aðrar inngreiðslur	(751.715)	1.568.384
	<u>247.010.701</u>	<u>220.190.543</u>
Útgreiðslur		
Lífeyrir	105.733.876	108.131.175
Rekstrarkostnaður	17.984.847	22.520.678
Sérstök inngreiðsla inn á lán	5.920.855	4.590.375
Aðrar útgreiðslur	1.545.317	3.167.285
	<u>131.184.895</u>	<u>138.409.513</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	<u>115.825.806</u>	<u>81.781.030</u>
Fjárfestingahreyfingar		
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	101.657.579	110.638.596
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(696.678.992)	(554.161.520)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	421.581.713	764.011.325
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	165.163.983	43.891.787
Keypt skuldabréf	(801.359.994)	(1.218.531.200)
Seld skuldabréf	602.723.927	591.900.216
Ný bundin innlán	(2.467.745)	(98.557.627)
Endurgreidd bundin innlán	98.557.627	243.593.540
	<u>(110.821.902)</u>	<u>(117.214.883)</u>
Hækkun (Lækkun) á handbæru fé	5.003.904	(35.433.853)
Gengismunur af handbæru fé	(545.231)	(230.729)
Handbært fé í upphafi árs	<u>47.036.370</u>	<u>82.700.952</u>
Handbært fé í lok árs	<u>51.495.043</u>	<u>47.036.370</u>

Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu 31. desember 2016

Tryggingafræðileg staða 2016

Eignir	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris	1.121,6		1.121,6
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa	- 27,5		- 27,5
Mismunur á bókfærðu verði og matsvirði skráðra hlutabréfa	- 8,7		- 8,7
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar	- 4,3		- 4,3
Núvirði framtíðarrekkstrarkostnaðar	- 28,5	- 53,5	- 82,0
Núvirði framtíðariðgjalda		920,8	920,8
Eignir samtals	<u>1.052,7</u>	<u>867,3</u>	<u>1.920,0</u>

Skuldbindingar

Ellilífeyrir	745,6	642,7	1.388,3
Örorkulífeyrir	163,8	206,3	370,1
Makalífeyrir	65,6	53,6	119,2
Barnalífeyrir	0,0	7,5	7,5
Skuldbindingar samtals	<u>975,0</u>	<u>910,2</u>	<u>1.885,1</u>
Eignir umfram skuldbindingar	77,7	-42,9	34,8
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok	8,0%	-4,7%	1,8%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun	9,2%	-5,3%	2,1%

Tryggingafræðileg staða 2015

Eignir	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris	977,2		977,2
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa	16,3		16,3
Mismunur á bókfærðu verði og matsvirði skráðra hlutabréfa	- 13,1		- 13,1
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar	- 7,9		- 7,9
Núvirði framtíðarrekkstrarkostnaðar	- 25,8	- 50,6	- 76,4
Núvirði framtíðariðgjalda		842,7	842,7
Eignir samtals	<u>946,7</u>	<u>792,1</u>	<u>1.738,8</u>

Skuldbindingar

Ellilífeyrir	639,3	565,1	1204,4
Örorkulífeyrir	146,2	188,6	334,8
Makalífeyrir	59,1	50,7	109,8
Barnalífeyrir	0,0	7,0	7,0
Skuldbindingar samtals	<u>844,6</u>	<u>811,4</u>	<u>1.656,0</u>
Eignir umfram skuldbindingar	102,1	-19,3	82,8
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok	11,8%	-2,2%	4,8%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun	13,4%	-2,8%	5,7%

Skuldbindingar utan efnahags, skýring 14. Tölur eru í milljónum króna

Skýringar

---

1. Starfsemi

Lífeyrissjóður Tannlæknafélags Íslands er ætlaður starfandi tannlæknum og mökum þeirra, sem ekki er að lögum skylt að vera í öðrum lífeyrissjóði. Sjóðurinn skiptist í séreignar- og samtryggingardeild. Hlutverk sjóðsins er að ávaxta iðgjöld sjóðfélaga og tryggja þeim og erfingjum þeirra lífeyri samkvæmt samþykktum sjóðsins. Sjóðurinn starfar samkvæmt lögum nr. 127/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Sjóðurinn lýtur eftirliti Fjármálaeftirlitsins.

Samtrygging

Lífeyrissjóðurinn veitir viðtöku iðgjaldi til greiðslu lífeyris vegna elli, örorku eða andláts samkvæmt nánari ákvæðum laganna. Aðilar að Lífeyrissjóði Tannlæknafélags Íslands eru starfandi tannlæknar og makar þeirra. Þeim starfandi tannlæknum sem skylt er að vera í öðrum lífeyrissjóði, er þó heimilt að vera í þessum sjóði, ef þeir hafa tekjur af tannlækningum, sem þeir greiða ekki iðgjöld af í hinn sjóðinn. Samtryggingadeild og séreignardeild fylgja sambærilegri fjárfestingastefnu. Stefnt er að því að fjárfesta 7,5% af eignum í innlánnum innlánastofnana, 67,5% í innlendum skuldabréfum, 15% í skráðum og óskráðum innlendum hlutabréfum og 10% í erlendum verðbréfum.

Séreign

Lífeyrissjóðurinn tekur við viðbótariðgjöldum sjóðfélaga. Sjóðfélögum í lífeyrissjóðnum ásamt öðrum sem þess óska er frjálst að greiða viðbótariðgjöld í séreignsjóðinn.

Stefnt er að góðri langtímaávöxtun en sveiflur í ávöxtun geta orðið nokkrar yfir skemmra tímabil. Fjárfestingarstefnan mótast af því að leyfilegt er að nýta fjölbreytt tækifæri sem bjóðast á verðbréfamörkuðum. Stefnt er að því að fjárfesta 7,5% af eignum í innlánnum innlánsstofnana, 67,5% í innlendum skuldabréfum, 15% í skráðum og óskráðum innlendum hlutabréfum og 10% í erlendum verðbréfum.

Lífeyrisréttindi

Með iðgjaldagreiðslum til öflunar lífeyrisréttinda í samtryggingu ávinnur sjóðfélagi sér og maka sínum og börnum eftir því sem við á rétt til ellilífeyris, örorkulífeyris og maka- og barnalífeyris. Réttur til töku ellilífeyris hefst þegar sjóðfélagi er orðinn 70 ára. Sjóðfélagi á rétt á örorkulífeyri ef hann verður fyrir orkutapi sem metið er 50% eða meira og leitt hefur til tekjuskerðingar. Andist sjóðfélagi, eiga eftirlifandi maki og börn rétt á lífeyri úr sjóðnum. Í samþykktum sjóðsins er kveðið nánar á um ávinnslu réttinda en hún er aldurstengd. Lífeyrissjóðurinn ábyrgist lífeyrisskuldbindingar sínar í samtryggingu með eignum sínum. Árlega er gerð tryggingafræðileg úttekt á stöðu sjóðsins og getur hún haft áhrif á lífeyrisréttindi, því sjóðnum er skylt að auka eða skerða lífeyrisréttindi sjóðfélaga fari munur milli eigna og lífeyrisskuldbindinga sjóðsins fram yfir tiltekin mörk.

Lífeyrisréttindi í séreignsjóðnum miðast við innborguð iðgjöld réttthafa ásamt þeirri hreinu ávöxtun sem fengist hefur á iðgjöldin. Heimilt er að hefja töku séreignarsparnaðar þegar réttthafi er orðinn 60 ára, en þó ekki fyrr en tveimur árum eftir fyrstu greiðslu iðgjalds til öflunar lífeyrisréttinda í séreign.

Útgreiðsluleiðir

Munur leiðanna liggur í því hvernig lögbundið iðgjald sjóðfélaga skiptist á milli samtryggingar, bundinnar séreignar og frjálsrar séreignar. Allt iðgjald umfram lögbundið lágmarksiðgjald fer í séreign. Frjáls séreign er laus til útborgunar frá 60 ára aldri. Bundin séreign er laus til útborgunar frá 70 ára aldri og greiðist með jöfnum greiðslum til þess tíma er greiðslur úr samtryggingu hefjast. Val útgreiðsluleiðar ræður því hvenær greiðslur úr samtryggingu hefjast. Frjáls séreign og bundin séreign eru að fullu eign sjóðfélagans og erfist samkvæmt erfðalögum. Greiðsla lífeyris úr samtryggingu hefst við 70 ára aldur, eða síðar, eftir því hvaða útgreiðsluleið er valin, og greiðist til æviloka. Samtryggingin tryggir sjóðfélögum ævilífeyri, örorkulífeyri, makalífeyri og barnalífeyri samkvæmt samþykktum sjóðsins.

Starfræksla sjóðsins

Landsbankinn annast starfrækslu lífeyrissjóðsins samkvæmt rekstrarsamningi milli sjóðsins og bankans. Skrifstofa sjóðsins er að Austurstræti 11, 101 Reykjavík.

Skýringar

1. Starfsemi (framhald)

Áhættustýring

Lífeyrissjóður Tannlæknafélags Íslands fer eftir áhættustýringarstefnu. Í stefnunni eru settar fram verklagsreglur um það hvernig mæla skuli helstu áhættuþætti sem snerta rekstur sjóðsins; markaðsáhættu, mótaðilaáhættu, rekstraráhættu og lífeyristryggingaráhættu. Áhættustýringarstefnan gerir ráð fyrir að fylgst sé með breytingum á áhættu sjóðsins með reglubundnum hætti.

Engir framvirkir gjaldmiðlasamningar við lánastofnanir eru í gangi hjá sjóðnum í lok árs 2016.

Með fullnægjandi áhættustýringu og innra eftirliti hjá Lífeyrissjóð Tannlæknafélags Íslands aukast líkur á að starfsemi og tryggingafræðileg staða hans sé í ásætlanlegu horfi með hlíðsþjón af hagsmunum sjóðfélaga. Horft er til þess að áhættustýring sé ferli sem stuðlar að aukinni meðvitund, skilvirkni og árangri, ásamt því að stuðla að því að lögum og reglum sé framfylgt.

Árangursríkt áhættustýringarferli samanstendur af áhættustýringarstefnu, ferli og skýrslugjöf þar sem meginþingangur er að greina, mæla, fylgjast með og meta, í samfellu sem og eftir atvikum greiningu, allar áhættur sem snúa að sjóðnum og sjóðfélögum.

Meðvitað þarf að taka ákvörðun þegar vart verður við tiltekna áhættu, um hvort fjarlægja eigi áhættuvaldinn, sniðganga hann, draga úr líkum eða afleiðingum áhættunnar, deila áhættunni með öðrum eða meðvitað taka áhættuna.

Áhættustýring er ferli sem er samofið daglegum rekstri og ákvarðanatöku innan sjóðsins. Allir starfsmenn skulu vera meðvitaðir um þær áhættur sem snúa að sjóðnum. Líta skal á innri endurskoðun sem mikilvægan hluta af því ferli.

Við undirbúning og vinnu að áhættustýringarstefnu sjóðsins var stuðst við leiðbeinandi tilmæli Fjármálaeftirlitsins nr. 1/2013 og nr. 2/2013 um áhættustýringu lífeyrissjóða og vörsluáðila séreignarsparnaðar.

Áhættum er snúa að rekstri sjóðsins er skipt upp í fjóra meginflokka þ.e. markaðsáhættu, mótaðilaáhættu, lífeyristryggingaráhættu og rekstraráhættu. Eftirlit með markaðs- og rekstraráhættu er framkvæmt af Áhættustýringarsviði Landsbankans. Ennfremur sér Áhættustýring bankans um hlítungareftirlit sjóðsins þ.e. að eignaráðstöfun hans sé í samræmi við lög og fjárfestingarstefnu sjóðsins. Eftirlit með mótaðilaáhættu og lífeyristryggingaráhættu sjóðsins er framkvæmt af Eignastýringarsviði Landsbankans. Helstu áhættuþættir í rekstri lífeyrissjóðs eru eftirtaldir:

Markaðsáhættu

Markaðsáhættu er skilgreind sem áhættan á fjárhagslegu tapi af stöðu innan og utan efnahagsreiknings vegna breytinga á markaðsverði. Allar stöður í markaðsbréfum teljast innan efnahags en höfuðstólsfjárhæðir afleiðna utan efnahags.

Þessi áhættu fyrirfinnst í vaxtatengdum fjármálagningum (skuldabréfum), hlutabréfum og gjaldeyrisviðskiptum. Megináhættuþættir markaðsáhættu eru hluta- og skuldabréfaverð, vextir og gengi gjaldmiðla. Aðrir þættir á borð við fylgni og flökt, hafa hvoru tveggja áhrif á einstaka áhættuþætti sem og heildaráhættu.

Misræmisáhættu telst einnig til markaðsáhættu en hún myndast þegar misræmi er milli eigna og skuldbindinga sjóðsins til að mynda hvað varðar verðtryggingarhlutfall, meðallíftíma eða gjaldmiðla. Helstu undirflokkar markaðsáhættu eru hlutabréfaáhættu, vaxtaáhættu, gjaldmiðlaáhættu, flökt- og fylgniáhættu, misræmisáhættu, uppgreiðsluáhættu og áhættu vegna markaðseigna utan efnahagsreiknings.

"Value at Risk" (VaR) er notað til að meta líkur á hámarkstapi sem getur orðið vegna breytinga á markaðsverði eigna byggt á sögulegum gögnum um flökt og vænta raunávöxtun. Einnig er staðalfrávik notað til að meta sveiflur eignasafna.

Stór hluti eigna sjóðsins er í markaðsverðbréfum. Fjárfestingar sjóðsins í eignarhlutum í félögum og sjóðum eru að mestu leyti í skráðum eignum.

	Staða 31.12.2016	Staða 31.12.2015	Hlutfall af eignum 31.12.2016	Hlutfall af eignum 31.12.2015
Innlend hlutabréf og hlutabréfasjóðir á gangvirði.....	841.569.320	877.172.879	16,53%	18,27%
Erlend hlutabréf og hlutabréfasjóðir á gangvirði.....	445.181.621	374.629.455	8,74%	7,80%
	1.286.750.941	1.251.802.334	25,27%	26,08%

Áhrif 5% og 10% lækkunar á gangvirði eignarhluta í félögum og sjóðum á eignir sjóðsins er sýnd hér að neðan. Tekið skal fram að 5% og 10% hækkun á gangvirði hefur sömu áhrif en í gagnstæða átt.

	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2015
Breyting á gangvirði.....	-5,00%	-10,00%	-5,00%	-10,00%
Áhrif á innlend hlutabréf og hlutabréfasjóði.....	-42.078.466	-84.156.932	-43.858.644	-87.717.288
Áhrif á erlend hlutabréf og hlutabréfasjóði.....	-22.259.081	-44.518.162	-18.731.473	-37.462.946
Samtals gangvirðisbreyting.....	-64.337.547	-128.675.094	-62.590.117	-125.180.234
Hrein eign til greiðslu lífeyris	5.083.085.914	5.083.085.914	4.790.287.215	4.790.287.215
Breyting á hreinni eign	-64.337.547	-128.675.094	-62.590.117	-125.180.233
Hrein eign til greiðslu lífeyris eftir breytt	5.018.748.367	4.954.410.820	4.727.697.098	4.665.106.982

Skýringar

1. Starfsemi (framhald)

Mótaðilaáhætta

Mótaðilaáhætta er skilgreind sem hætta á fjárhagslegu tapi ef gagnaðili fjármálasamnings uppfyllir ekki ákvæði hans eða umsamdar skuldbindingar. Undir mótaðilaáhættu flokkast útlánaáhætta, uppgjöráhætta, samþjöppunaráhætta, afhendingaráhætta og landsáhætta. Við eftirlit með áhættu lífeyrissjóðsins er fylgst með útlánaáhættu, uppgjöráhættu, samþjöppunaráhættu og áhættu vegna eigna utan efnahags. Aðrar áhættur eru metnar með huglægu mati þegar fjárfest er í fjármálagerningum sem ekki hafa verið í eignasafni lífeyrissjóðsins, er hér átt við m.a. afhendingar-, pólitíska og lagalega áhættu.

Þeir mótaðilar sjóðsins sem hafa opinbera lánshæfiseinkunn eru m.a. ríkissjóður og Íbúðalánasjóður. Ríkissjóður er með einkunnirnar A1/A/BBB+ (Moody's/Standard & Poor's/Fitch) þegar kemur að langtíma skuldbindingum í innlendri mynt.

Útlánaáhætta, lánshæfismat miðast við 31.12.2016:

	Staða 31.12.2016	Staða 31.12.2015	Hlutfall af eignum 31.12.2016	Hlutfall af eignum 31.12.2015
Skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs, lánshæfismat S&P BBB+.....	2.020.507.616	1.701.362.516	39,68%	35,44%
Útlán til sjóðfélaga og annarra.....	15.297.408	22.254.433	0,30%	0,46%
Önnur skuldabréf.....	1.054.773.716	1.376.553.898	20,71%	28,67%
Samtals.....	3.090.578.740	3.100.170.847	60,69%	64,57%

Lífeyrstryggingaráhætta samtryggingadeildar

Í lífeyrstryggingaráhættu felst sú áhætta lífeyrissjóðs að geta ekki staðið við skuldbindingar sínar, til skemmri eða lengri tíma, gagnvart sjóðfélögum sínum. Í 39. gr. laga nr. 129/1997 er kveðið á um að ef heildar tryggingafræðileg staða lífeyrissjóðs án ábyrgða, leiðir í ljós að meira en 10% munur er á milli eignalíða og lífeyrisskuldbindinga sé skylt að gera nauðsynlegar breytingar á samþykktum og með sama hætti ef þessi munur hefur haldist 5% eða meiri síðastliðin 5 ár. Tryggingafræðileg staða lífeyrissjóðs er munur á eignum sjóðsins og reiknuðum skuldbindingum. Áhættuþáttur er því hægt að skipta í tvennt; áhættu sem tengist eignum sjóðsins og áhættu sem tengist skuldbindingum sjóðsins. Áhættuþættir sem tengjast skuldbindingu sjóðsins eru helst: Auknar lífslíkur, aukin örorka og breytt ávöxtunarkrafa sem notuð er til núvirðingar á skuldbindingum. Áhættuþættir sem tengjast eignum sjóðsins eru helst: Lækkun markaðsvirðis verðbréfa, verðbólga, þróun gjaldmiðla og aðrir þættir sem hafa áhrif á markaðsvirði eigna lífeyrissjóðsins.

Sjóðurinn gerir reglulega álagspróf með hliðjón af leiðbeinandi tilmælum FME nr. 1/2013, en markmiðið með prófinu er að meta hvort að tryggingafræðileg staða sjóðsins verði undir 10% miðað við mismunandi álagsþætti.

	Tryggingafræðileg staða 2016	Tryggingafræðileg staða 2015	Breyting 31.12.2016	Hlutfall af eignum 31.12.2015
Núverandi staða.....	1,85%	4,78%		
Tryggingafræðileg krafa lækkar úr 3,5% í 3%.....	-7,97%	-4,23%	-9,82%	-9,01%
Líftöflur hliðrast um 2 ár.....	-8,47%	-2,79%	-10,32%	-7,57%
Örorkulíkur auknar um 10%.....	0,00%	3,93%	-1,85%	-0,85%
Vísitala neysluverðs, hækkun ársins aukin um 0,5%.....	1,72%	4,65%	-0,13%	-0,13%
Gengisvísitala lækkar um 10%.....	1,32%	4,30%	-0,53%	-0,48%
Sjóðsfélagalán lækka um 10%.....	1,85%	4,78%	0,00%	0,00%
Markaðsskuldbréf lækka um 10%.....	-1,08%	1,02%	-2,92%	-3,76%
Erlend hlutabréf lækka um 10%.....	1,32%	4,30%	-0,52%	-0,48%
Innlend hlutabréf lækka um 10%.....	0,88%	3,60%	-0,97%	-1,18%

Lausafjáraáhætta

Lausafjáraáhætta er skilgreind sem hættan á því að sjóðurinn hafi ekki nægilegt laust fé til þess að standa við greiðslur. Lausafjáraáhættan er svo tvíþætt, seljanleikaáhætta, sem er áhættan á því að geta ekki selt eignir á ásættanlegu verði innan ákveðins tíma til þess að standa við skuldbindingar og svo útstreymisáhætta, sem er hættan á því að það verði skyndilegt útlæði úr sjóðinum sem sjóðurinn getur ekki staðið við án þess að skerða eignir sjóðfélaga.

Stærsti hluti eigna sjóðsins eru skráð verðbréf sem og skuldabréf með ríkisábyrgð sem teljast til seljanlegra eigna:

Hlutallsleg skipting auðseljanlegra eigna af heildareign sjóðsins:

	2016	2015
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	40,3%	38,8%
Skráð skuldabréf.....	51,1%	51,3%
	91,40%	90,10%

Rekstraráhætta

Rekstraráhætta er skilgreind sem hætta á fjárhagslegu tapi vegna svika, mistaka, vanrækslu, óhagræðis, kerfisbilana, orðsporsáhættu eða utanaðkomandi atvika. Hugtökin svik, mistök, vanræksla vísa til galla í verkferlum, kerfisbilana, bilana í vélbúnaði og mannlegra mistaka. Mæling á rekstraráhættu er gerð með áhættumati sem er framkvæmt af þeim aðilum sem best þekkja rekstraráhættu fyrir viðkomandi starfsemi og yfirmanni í viðkomandi einingu.

Skýringar

1. Starfsemi (framhald)

Næmnigreiningaráhætta

Í töflunum eru settar upp sviðsmyndir mögulegra áfalla og metið hver áhrif þeirra eru á hreina eign sjóðsins í árslok 2016. Settir eru upp þrjú möguleikar, lítil, miðlungs eða mikil breyting og er aðeins einn áhættuþáttur skoðaður í einu og eru aðrir þættir hafðir óbreyttir. Áhrif hvers möguleika eru síðan metin í hverri deild fyrir sig.

	Lítill breyting	Miðlungs breyting	Mikil breyting
Verð markaðsskuldabréfa lækkar um:	5,00%	12,50%	20,00%
Áhrif á Séreignardeild.....	-2,74%	-6,85%	-10,96%
Áhrif á Sameignardeild.....	-2,72%	-6,81%	-10,89%

	Lítill breyting	Miðlungs breyting	Mikil breyting
Greiðslufall verður á öðrum skuldabréfum*:	5,00%	12,50%	20,00%
Áhrif á Séreignardeild.....	-0,50%	-1,25%	-2,00%
Áhrif á Sameignardeild.....	-0,48%	-1,21%	-1,93%

* Skuldabréf fyrirtækja og sveitarfélaga

	Lítill breyting	Miðlungs breyting	Mikil breyting
Gengisvísitala lækkar:	5,00%	12,50%	20,00%
Áhrif á Séreignardeild.....	-0,49%	-1,23%	-1,97%
Áhrif á Sameignardeild.....	-0,45%	-1,13%	-1,82%

	Lítill breyting	Miðlungs breyting	Mikil breyting
Innlend skráð hlutabréf lækka:	5,00%	12,50%	20,00%
Áhrif á Séreignardeild.....	-0,91%	-2,73%	-5,46%
Áhrif á Sameignardeild.....	-0,88%	-2,63%	-5,25%

	Lítill breyting	Miðlungs breyting	Mikil breyting
Innlend skráð og óskráð hlutabréf lækka:	5,00%	12,50%	20,00%
Áhrif á Séreignardeild.....	-1,02%	-3,06%	-6,11%
Áhrif á Sameignardeild.....	-0,96%	-2,87%	-5,73%

	Lítill breyting	Miðlungs breyting	Mikil breyting
Erlend skráð hlutabréf lækka:	5,00%	12,50%	20,00%
Áhrif á Séreignardeild.....	-0,45%	-1,36%	-2,73%
Áhrif á Sameignardeild.....	-0,45%	-1,34%	-2,68%

Skýringar

2. Reikningsskilaaðferðir

Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningurinn er í samræmi við lög um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, reglur um ársreikninga lífeyrissjóða og lög um ársreikninga. Við gerð ársreikningsins er byggt á nýjum reglum nr. 335/2015 og er tölum frá fyrra ári, breytt til samræmis.

Breytingar á reikningsskilaaðferðum vegna nýrra reglna

Við gerð ársreikningsins nú er byggt á nýjum reglum nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða. Í þessum nýju reglum er megin reglan sú að eignir skulu metnar á gangvirði. Á þessari reglu er byggt í ársreikningnum og eru samanburðar tölur frá fyrra ári lagfærðar til samræmis. Þetta hefur þau áhrif að við breytingar á mati á skuldabréfaeign sjóðsins m.v. árslok 2016 hækkar virði téðra eigna um 40,1 milljón króna. Sama hækkan verður á hreinni eign sjóðsins til greiðslu lífeyris frá fyrra ári. Þessar breytingar eiga einungis við um samtryggingardeildina þar sem eignir séreignardeilda hafa ætíð verið metnar á gangvirði. Nánari grein er gerð fyrir breytingum í skýringum sem fylgja viðkomandi eignaflokk. Kennitölur hafa verið endurreiknaðar aftur í tímam m.v. nýjar reikningsskilaaðferðir.

	2016	2015	2014	2013	2012
Skuldabréf fyrir breytingar.....	588.490.046	580.609.598	459.714.698	419.822.772	343.864.739
Skuldabréf eftir breytingar.....	628.673.097	619.093.371	482.460.755	450.093.873	385.415.984
Munur á kröfum í samtryggingardeild.....	40.183.051	38.483.773	22.746.057	30.271.101	41.551.245
Hrein raunávöxtun m.v. eldri reglur.....	-2,38%	10,91%	4,75%	6,15%	3,95%
Hrein raunávöxtun m.v. nýjar reglur.....	1,38%	12,30%	3,54%	4,24%	10,59%
Fjárfestingatekjur miðað við eldri reglur.....	410.028	115.603.724	46.951.424	67.972.488	53.209.201
Fjárfestingatekjur miðað við nýjar reglur.....	40.593.078	130.582.297	38.745.135	56.179.804	91.469.317
Hrein eign til greiðslu lífeyris m.v. eldri reglur.....	1.081.432.304	977.204.195	813.544.888	726.547.876	616.990.339
Hrein eign til greiðslu lífeyris m.v. nýjar reglur.....	1.121.615.354	1.015.687.968	836.290.945	756.818.977	658.541.584

Gangvirðismat

Þessi skýring veitir upplýsingar um hvernig sjóðurinn ákvarðar gangvirði hinna ýmsu fjáreigna sinna.

Matsaðferðum er skipt í 3 stig sem endurspeglar mikilvægi þeirra forsendna sem lagðar eru til grundvallar við ákvörðun gangvirðis fjármálagerna. Stigin eru eftirfarandi:

Stig 1: Gangvirðismat byggir á skráðum verðbréfum á virkum markaði

Stig 2: Gangvirðismat byggir ekki á skráðum verðum á virkum markaði (stig 1) heldur upplýsingum sem eru sannreynanlegar fyrir eignina, annað hvort beint (t.d. nýlegt viðskiptaverð) eða óbeint (t.d. afleidd verð fjármálagerna með sambærilegan líftíma á virkum markaði) eða öðrum mikilvægum markaðsupplýsingum. Í þennan flokk falla t.d. skráð verðbréf sem hafa ekki viðskiptavakt.

Stig 3: Gangvirðismat byggir á mikilvægum upplýsingum öðrum en markaðsupplýsingum. T.d. verðmat frá rekstraaðilum fagfjárfestastjóða. Í þennan flokk falla fjárfestingar sjóðsins í óskráðum framtakssjóðum og félögum.

Gjaldmiðlar og vísitölur

Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru færð á gildandi gengi þess dags sem viðskiptin fara fram. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru færðar miðað við gengi í lok reikningsskiladags. Gengismunur sem myndast er færður í rekstrarreikning.

	Meðalgengi ársins		Gengi í lok tímabils	
	2016	2015	31.12.2016	31.12.2015
Evra (EUR).....	133,59	146,30	118,80	140,93
Bandaríkjadalur (USD).....	120,67	131,85	112,55	129,28
Sterlingspund (GBP).....	163,80	201,58	138,57	191,59

Skráning iðgjalda

Iðgjöld eru tekjufærð þegar iðgjaldaskilgreinar eru greiddar. Í árslok er einnig áætlað vegna ótilkynntra iðgjalda í samtryggingardeild. Óinnheimt iðgjöld í árslok, bæði tilkynnt og ótilkynnt, eru eignfærð sem kröfur á launagreiðendur í efnahagsreikningi. Sjá skýringu 15.

Iðgjöld eru færð á því tímabili sem skuldbinding vegna þeirra myndast. Iðgjaldgreiðslurnar eru fyrst færðar inn á sameiginlegan iðgjaldareikning lífeyrissjóðsins óháð því í hvaða deild þeir greiða. Þegar skilgreinar hafa borist sjóðnum eru fjárhæðir millifærðar af þessum iðgjaldareikningi inn á réttar deildir.

Skýringar

2. Reikningsskilaaðferðir (framhald)

Lífeyrir

Lífeyrir er gjaldfærður þegar hann er greiddur til lífeyrisþega.

Hreinar fjárfestingatekjur

Undir þennan lið eru færðar allar fjárfestingartekjur sjóðsins að frádregnum öllum fjárfestingargjöldum. Viðskipti í öðrum gjaldmiðlum en Íslenskum krónum eru umreiknuð yfir í Íslenskar krónur á gengi viðskiptadags. Gengismunur sem myndast við greiðslu og innheimtu krafna er færður í yfirliti um breytingu á hreinni eign sem og áfallinn gengismunur á eignir í árslok.

Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í hlutabréfum og hlutdeildarskírteinum, að frádregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga annarra en gjalda sem tilgreind eru í skýringu nr. 7 um fjárfestingargjöld. Undir þennan lið falla arðgreiðslur, söluhagnaður og sölutap sem og breytingar á gangvirði. Arðstekjur eru tekjufærðar þegar ákvörðun aðalfundar um arðgreiðslu í viðkomandi félögum liggur fyrir. Í skýringu 5 má sjá hreinar fjárfestingartekjur 20 stærstu fjárfestinga sjóðsins í félögum og sjóðum.

Hreinar tekjur af skuldabréfum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í skuldabréfum, að frádregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga annarra en gjalda sem tilgreind eru í skýringu nr. 6 um fjárfestingargjöld. Hér eru færðar vaxtatekjur, verðbætur og lántökuþóknar af skuldabréfum, hagnaður og tap af sölu skuldabréfa, breytingar á gangvirði til hækkunar og lækkunar og hliðstæðar tekjur og gjöld. Hér undir er einnig færð varúðarniðurfærsla skuldabréfa vegna tapshættu sem er fyrir hendi á reikningsskiladegi.

Fjárfestingagjöld

Undir þennan lið eru færð fjárfestingargjöld og þóknar til fjármálafyrirtækja vegna umsýslu og vörslugjalda. Í skýringu nr. 6 er greint frá áætlaðri umsýsluþóknun vegna fjárfestinga sjóðsins í innlendum og erlendum verðbréfa- og framtakssjóðum.

Rekstrarkostnaður

Allur skrifstofu- og stjórnunarkostnaður lífeyrissjóðsins fellur undir rekstrarkostnað, þ.m.t. launakostnaður starfsmanna sjóðsins. Kostnaðurinn er færður til gjalda þegar hann fellur til.

Fjárfestingar

Fjárfestingar eru fjármálagerningar samkvæmt skilgreiningu laga um verðbréfavíðskipti nr. 108/2007. Fjárfestingar sjóðsins samanstanda af eignarhlutum í félögum og sjóðum, skuldabréfum og bundnum bankainnstæðum.

Stjórnendur ákvarða flokkun fjárfestinga þegar þær eru færðar í upphafi og endurmeta þessa flokkun á hverjum reikningsskiladegi.

Matsaðferðir fjárfestinga

Fjármálagerningar eru metnir á gangvirði í samræmi við settar reikningsskilareglur.

Eignarhlutir í félögum og sjóðum

Eignarhlutir í félögum og sjóðum eru framseljanleg verðbréf svo sem hlutabréf, hlutdeildarskírteini og önnur slík verðbréf sem háð eru afkomu útgefanda. Þau verðbréf sem skráð eru á skipulegum verðbréfamarkaði eru eignfærð á markaðsverði í árslok, en það telst vera verðið á síðasta skráningardegi ársins. Óskráð bréf eru metin á kaupverði eða áætluðu markaðsverði hvort sem lægra er.

Skuldabréf

Undir skuldabréf eru færð öll framseljanleg skuldabréf sem gefin eru út af lánastofnunum, opinberum aðilum eða öðrum félögum. Hér er átt við bréf sem t.d. eru bundin við vísitölu eða gengi gjaldmiðla hvort sem vextir eru fastir eða hafa tiltekna vaxtaviðmiðun. Skuldabréf í séreign eru eignfærð á markaðsverði í árslok, en það er talið nauðsynlegt til að tryggja réttláta skiptingu ávöxtunar sjóðsins milli rétthafa hans. Skuldabréf í samtryggingu hafa áður verið eignfærð á kaupávöxtunarkröfu en skv. nýjum reglum nr. 335/2015 skulu eignir metnar á gangvirði og á þessari reglu er byggt í ársreikningi þessum. Samanburðartölum hefur einnig verið breytt í samræmi við hinar nýju reglur.

Niðurfærsla verðbréfa

Engin niðurfærsla er færð hjá sjóðnum í árslok þar sem allar fjárfestingar eru færðar á gangvirði, samkvæmt eldri reikningsskilaaðferð þá var varúðarniðurfærsla fjárfestinga í ársbyrjun 1,8 milljónir króna. Samanburðarfjárhæðir í ársreikningi hafa verið leiðréttar í samræmi við breyttar reikningsskilaaðferðir.

3. Sérstök aukaframlög

	2016	2015
Árlegt fjárframlag ríkissjóðs til jöfnunar örorkubyrðis samtryggingadeilda lífeyrissjóða.....	1.662.705	1.321.073
	1.662.705	1.321.073

Skýringar

4. Lífeyrir

Heildarjánhæð lífeyrissjóðs greinist þannig:	2016	2015
Ellilífeyrir	91.702.280	90.218.026
Örorkulífeyrir	2.316.500	4.912.134
Makalífeyrir	12.081.887	9.142.770
Barnalífeyrir	0	4.942.212
	<u>106.100.667</u>	<u>109.215.142</u>

	Séreign	Samtrygging	Samtals
Ellilífeyrir	87.892.449	3.809.831	91.702.280
Örorkulífeyrir	0	2.316.500	2.316.500
Makalífeyrir	11.640.099	441.788	12.081.887
	<u>99.532.548</u>	<u>6.568.119</u>	<u>106.100.667</u>
Framlag til VIRK Starfsendurhæfingarsjóðs.....	0	1.493.622	1.493.622
Sérstök inngreiðsla inná lán sjóðfélaga.....	5.920.855	0	5.920.855
	<u>105.453.403</u>	<u>7.713.755</u>	<u>113.167.158</u>

5. Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum árið 2016 greinast þannig:	Séreign	Samtrygging	Samtals
Arðgreiðslur.....	10.165.614	2.406.255	12.571.869
Hagnaður/Tap af sölu eignarhluta.....	69.537.982	17.000.018	86.538.000
Breytingar á gangvirði.....	-57.333.857	-16.464.713	-73.798.570
Breyting á niðurfærslu á árinu.....	1.545.645	256.778	1.802.423
	<u>23.915.384</u>	<u>3.198.338</u>	<u>27.113.722</u>
Þar af áhrif gjaldmiðla á ofangreindan lið.....	-42.366.940	-9.610.465	-51.977.404

Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum árið 2016 greinast þannig niður á verðmatsaðferðir:	Séreign	Samtrygging	Samtals
Eignarhl. í félögum og sjóðum á gangvirði - stig 1.....	-1.182.120	-3.763.368	-4.945.488
Eignarhl. í félögum og sjóðum á gangvirði - stig 2.....	3.617.547	1.814.058	5.431.605
Eignarhl. í félögum og sjóðum á gangvirði - stig 3.....	21.479.957	5.147.648	26.627.605
	<u>23.915.384</u>	<u>3.198.338</u>	<u>27.113.722</u>

Gangvirðisbreytingar 2016 greinast þannig niður á eignarhluti í félögum og sjóðum:	Séreign	Samtrygging	Samtals
Eignarhlutir í innlendum félögum.....	38.752.588	9.288.399	48.040.987
Innlend hlutdeildarskírteini.....	31.479.492	2.043.197	33.522.689
Erlend hlutdeildarskírteini.....	-46.316.696	-8.133.258	-54.449.954
	<u>23.915.384</u>	<u>3.198.338</u>	<u>27.113.722</u>

Skýringar

5. Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum (framhald)

Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum árið 2015 greinast þannig:	Séreign	Samtrygging	Samtals
Arðgreiðslur.....	6.731.065	1.850.317	8.581.382
Hagnaður/Tap af sölu eignarhluta.....	84.556.769	17.539.644	102.096.413
Breytingar á gangvirði.....	259.341.712	58.152.012	317.493.724
	350.629.546	77.541.973	428.171.519
Þar af áhrif gjaldmiðla á ofangreindan lið.....	-150.745	-188.989	-339.734

Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum árið 2015 greinast þannig niður á verðmatsaðferðir:	Séreign	Samtrygging	Samtals
Eignarhl. í félögum og sjóðum á gangvirði - stig 1.....	305.572.383	67.677.346	373.249.729
Eignarhl. í félögum og sjóðum á gangvirði - stig 2.....	793.744	390.039	1.183.783
Eignarhl. í félögum og sjóðum á gangvirði - stig 3.....	44.263.419	9.474.588	53.738.007
	350.629.546	77.541.973	428.171.519

Gangvirðisbreytingar 2015 greinast þannig niður á eignarhluti í félögum og sjóðum:	Séreign	Samtrygging	Samtals
Eignarhlutir í innlendum félögum.....	113.398.755	27.066.709	140.465.464
Innlend hlutdeildarskírteini.....	214.612.585	46.671.787	261.284.372
Erlend hlutdeildarskírteini.....	22.618.206	3.803.477	26.421.683
	350.629.546	77.541.973	428.171.519

Afkoma 20 stærstu fjárfestinga 31.12.16 greinast þannig *:

	Hreinar tekjur Samtals 31.12.16	Hreinar tekjur Samtals 31.12.15
Landsbréf - Úrvalsbréf.....	-14.731.806	112.022.696
Landsbréf - Sparibréf verðtryggt.....	7.022.686	4.758.690
Landsbréf - Markaðsbréf.....	11.684.644	12.186.625
Landsbréf - Öndvegisbréf.....	-12.665.754	65.850.589
T. Rowe Price Global Equity fund.....	-10.989.773	5.015.149
Landsbréf - Sparibréf löng.....	6.251.884	3.691.264
Landsbréf - Veltubríf.....	978.370	1.216.360
Carnegie Worldwide fund.....	-22.640.773	2.863.996
Reitir fasteignafélag hf.....	9.881.760	33.225.650
UBS Global High Dividend Yield Fund.....	1.104.262	0
N1 hf.....	34.748.823	9.601.052
GAMMA: Iceland Government Bond Fund.....	3.772.269	4.020.717
Marel Food Systems hf.....	-4.333.099	32.910.845
Landsbréf - Global Equity Fund.....	-7.290.592	-374.659
Horn II slhf.....	9.547.311	3.358.211
Jupiter European Growth fund.....	-14.029.209	4.946.153
Hagar hf.....	11.765.206	5.097.688
SIA II slhf.....	7.416.721	5.228.037
Gamma: Novus.....	13.634.000	1.346.000
Gamma Iceland Fixed Income Fund.....	2.791.302	3.216.384
	33.918.232	310.181.447

*) Afkoma er samanlagður arður, söluhagnaður og óinnleyst breyting á gangvirði

Skýringar

6. Hreinar tekjur af skuldabréfum

Hreinar tekjur af skuldabréfum árið 2016 greinast þannig:

	Séreign	Samtrygging	Samtals
Vaxtatekjur af skuldabréfum.....	64.320.081	19.364.828	83.684.909
Verðbætur af skuldabréfum.....	39.723.104	14.545.403	54.268.507
Hreinar gengisbreytingar skuldabréfa.....	9.030.574	2.132.131	11.162.705
	<u>113.073.759</u>	<u>36.042.362</u>	<u>149.116.121</u>

Hreinar tekjur af skuldabréfum árið 2016 greinast þannig niður á verðmatsaðferðir:

	Séreign	Samtrygging	Samtals
Skuldabréf á gangvirði - stig 1.....	93.196.844	32.448.281	125.645.125
Skuldabréf á gangvirði - stig 2.....	17.697.736	3.864.961	21.562.697
Skuldabréf á gangvirði - stig 3.....	2.179.179	-270.880	1.908.299
	<u>113.073.759</u>	<u>36.042.362</u>	<u>149.116.121</u>

Hreinar tekjur 2016 greinast þannig niður á tegundir skuldabréfa:

	Séreign	Samtrygging	Samtals
Skuldabréf með ríkisábyrgð.....	68.354.441	21.942.139	90.296.580
Skuldabréf sveitarfélaga.....	7.427.236	2.006.223	9.433.459
Skuldabréf og víxlar lánastofnana.....	20.296.694	6.658.546	26.955.240
Skuldabréf fyrirtækja.....	15.421.052	5.435.454	20.856.506
Sjóðfélagalán.....	1.574.336	0	1.574.336
	<u>113.073.759</u>	<u>36.042.362</u>	<u>149.116.121</u>
Þar af áhrif gjaldmiðla á ofangreindan lið.....	-3.410.329	-158.000	-3.568.329

Hreinar tekjur af skuldabréfum árið 2015 greinast þannig:

	Séreign	Samtrygging	Samtals
Vaxtatekjur af skuldabréfum.....	69.973.203	17.805.611	87.778.814
Verðbætur af skuldabréfum.....	26.480.877	11.835.830	38.316.706
Hreinar gengisbreytingar skuldabréfa.....	2.226.684	20.748.079	22.974.763
	<u>98.680.764</u>	<u>50.389.519</u>	<u>149.070.283</u>

Hreinar tekjur af skuldabréfum árið 2015 greinast þannig niður á verðmatsaðferðir:

	Séreign	Samtrygging	Samtals
Skuldabréf á gangvirði - stig 1.....	69.647.128	45.120.366	114.767.494
Skuldabréf á gangvirði - stig 2.....	27.026.002	5.209.545	32.235.547
Skuldabréf á gangvirði - stig 3.....	2.007.634	59.608	2.067.242
	<u>98.680.764</u>	<u>50.389.519</u>	<u>149.070.283</u>

Hreinar tekjur 2015 greinast þannig niður á tegundir skuldabréfa:

	Séreign	Samtrygging	Samtals
Skuldabréf með ríkisábyrgð.....	52.747.652	38.289.127	91.036.779
Skuldabréf sveitarfélaga.....	11.584.065	3.699.277	15.283.342
Skuldabréf og víxlar lánastofnana.....	16.865.983	3.917.873	20.783.856
Skuldabréf fyrirtækja.....	15.767.958	4.483.242	20.251.200
Sjóðfélagalán.....	1.715.106	0	1.715.106
	<u>98.680.764</u>	<u>50.389.519</u>	<u>149.070.283</u>
Þar af áhrif gjaldmiðla á ofangreindan lið.....	-158.000	0	-158.000

Skýringar

7. Fjárfestingagjöld og umsýslubóknarir

Lífeyrissjóður Tannlæknafélags Íslands hefur fjárfest í hlutdeildarskírteinum innlendra og erlendra verðbréfa-, fjárfestinga- og fagfjárfestastjóða sem hluti af daglegri eignastýringu. Umsýslubóknarir sjóðanna eru í öllum tilfellum reiknaðar inn í gangvirði þeirra. Sjóðirnir gefa upp umsýslubóknarir í útboðslýsingum og upplýsingablöðum. Út frá meðalstöðu Lífeyrissjóðs Tannlæknafélags Íslands í hlutdeildarskírteinum verðbréfa-, fjárfestinga- og fagfjárfestastjóða má áætla að umsýslubóknarir reiknaðar inn í gangvirði hafi verið 23,1 milljónir króna árið 2016. Áætlaðar umsýslubóknarir árið 2015 voru 20,8 milljónir.

Bein fjárfestingagjöld sundurliðast þannig:

	Séreign	Samtrygging	Samtals
Kaup- og sölubóknarir vegna verðbréfavíðskipta.....	727.614	123.570	851.184
Bankakostnaður, afgreiðslu- og vaxtagjöld.....	79.820	30.716	110.536
Umsýslu- og vörslubókun verðbréfa skv. rekstrarsamningi við Landsbankann.....	1.535.296	543.605	2.078.902
Árangurstengd umsýslubókun skv. rekstrarsamningi við Landsbankann.....	3.838.384	0	3.838.384
	<u>6.181.114</u>	<u>697.891</u>	<u>6.879.006</u>

8. Rekstrargjöld

Hjá lífeyrissjóðnum starfar enginn starfsmaður en samkvæmt rekstrarsamningi milli sjóðsins og Landsbankans annast bankinn starfrækslu sjóðsins.

Laun og tengd gjöld til stjórnar sjóðsins sundurliðast þannig:

	2016	2015
Sigurgísli Ingimarsson, stjórnarformaður.....	1.609.740	1.463.400
Gísli Vilhjálmsson.....	321.948	292.680
Heiðdis Halldórsdóttir, ritari.....	321.948	292.680
Margrét Helgadóttir.....	321.948	292.680
Sæmundur Pálsson.....	321.948	292.680
	<u>2.897.532</u>	<u>2.634.120</u>

Laun og tengd gjöld til endurskoðunarnefndar sjóðsins sundurliðast þannig:

	2016	2015
Jón Gunnsteinn Hjálmarsson.....	109.807	131.775
Gísli Vilhjálmsson.....	84.000	77.000
Þórólfur Ólafsson.....	84.000	0
	<u>277.807</u>	<u>208.775</u>

Kostnaður vegna innri endurskoðunar:

Athygli er vakin á því að kostnaður vegna innri endurskoðunar er innifalinn í rekstrarsamning sjóðsins við Landsbankann.

Bóknarir til tryggingafræðings sjóðsins sundurliðast þannig:

	2015	2015
Þóknun fyrir útreikninga á tryggingafræðilegri stöðu.....	958.173	1.449.742
Önnur þjónusta.....	157.827	198.400
	<u>1.116.000</u>	<u>1.648.142</u>

Rekstrarkostnaður sundurliðast þannig:

Skrifstofu og stjórnunarkostnaður:	2016	2015
Tryggingastærðfræðingur.....	1.116.000	1.648.142
Reiknaður umsýslu- og stjórnunarkostnaður.....	4.157.803	3.825.682
Endurskoðun og reikningsskil.....	1.869.152	1.822.619
Stjórnarlaun, nefndarlaun og tengd gjöld.....	3.175.339	2.842.895
Fjármálaeftirlitið.....	2.408.000	2.208.000
Annar sameiginlegur kostnaður.....	1.193.396	951.016
	<u>13.919.690</u>	<u>13.298.354</u>

Umsýslubókun Lífeyrissjóðs Tannlæknafélags Íslands til Landsbankans 0,12% af meðalstöðu hreinnar eignar í séreignardeild og 0,10% í samtryggingardeild yfir árið. Því til viðbótar reiknast árangurstengd þóknun ef ávöxtun eigna sjóðsins fer umfram þær viðmiðunarvitölur sem fjárfestingastefna sjóðsins tekur mið af.

Árangurstengd þóknun er 8-20% af ávöxtun umfram viðmið sjóðsins. Samanlögð þóknun getur þó ekki farið umfram 0,15% af eignum. Árangurstengd þóknun er reiknuð sérstaklega fyrir samtryggingardeildina annars vegar og séreignardeildina hins vegar. Árangurstengd þóknun reiknast af jákvæðri jafnt sem neikvæðri ávöxtun.

Til þess að Landsbankinn fái aukna umsýslubókun í formi árangurstengdrar umsýslubóknunar þarf ávöxtun eigna Lífeyrissjóðs Tannlæknafélags Íslands að ganga mjög vel. Árangurinn þarf að vera betri en meðaltalsbreyting á þeim mörkuðum sem hann er að fjárfesta á. Auk þess þarf sjóðurinn að vinna upp þann viðskiptakostnað sem leggst til við eignastýringu sjóðsins.

Skýringar

9. Eignarhlutir í félögum og sjóðum

Eignarhlutir í félögum og sjóðum greinast þannig:	2016	2015
Eignarhlutar í innlendum hlutafélögum	379.569.709	390.711.338
Hlutdeildarskírteini í innlendum sjóðum	1.570.073.042	1.327.593.068
Hlutdeildarskírteini í erlendum sjóðum	454.499.289	396.198.506
	<u>2.404.142.040</u>	<u>2.114.502.912</u>

Eignarhlutar í innlendum félögum greinast þannig:

Skráð félög:	Séreign	Samtrygging	Samtals
Reitir fasteignafélag hf.	79.210.863	17.033.363	96.244.226
N1 hf.	63.789.081	16.521.030	80.310.111
Marel hf.	44.584.425	10.513.638	55.098.063
Hagar hf.	36.297.288	9.819.792	46.117.080
Icelandair Group hf.	24.099.283	6.500.756	30.600.039
EIK fasteignafélag hf.	20.696.122	6.001.052	26.697.174
Reginn hf.	17.537.389	4.207.013	21.744.402
Síminn hf.	10.854.621	2.936.428	13.791.049
Össur hf.	5.387.850	1.386.840	6.774.690
HB Grandi hf.	1.803.776	359.710	2.163.486
Skráð félög alls	<u>304.260.698</u>	<u>75.279.622</u>	<u>379.540.320</u>

Eignarhlutar í óskráðum innlendum félögum greinast þannig:

Óskráð félög:			
Önnur óskráð hlutabréf.....	26.189	3.200	29.389
Óskráð félög alls	<u>26.189</u>	<u>3.200</u>	<u>29.389</u>

Hlutabréfaeign alls	<u>304.286.887</u>	<u>75.282.822</u>	<u>379.569.709</u>
----------------------------------	---------------------------	--------------------------	---------------------------

Hlutdeildarskírteini í innlendum skuldabréfasjóðum greinast þannig:

Innlendir skuldabréfasjóðir:	Séreign	Samtrygging	Samtals
Landsbréf - Sparibréf verðtryggð.....	194.116.335	27.511.570	221.627.905
Landsbréf - Markaðsbréf.....	188.119.275	24.169.509	212.288.784
Landsbréf - Sparibréf löng.....	105.356.519	10.217.142	115.573.661
Landsbréf - Veltubríf.....	80.069.575	22.328.540	102.398.115
GAMMA: Iceland Government Bond Fund.....	59.246.802	8.504.968	67.751.770
Stefnir: Liquidity Fund.....	0	15.392.968	15.392.968
Júpíter: Lausafjár sjóður.....	0	11.705.800	11.705.800
Landsbréf - Markaðsbréf Sértryggð.....	0	10.311.499	10.311.499
Landsbréf - Sparibréf meðallöng.....	7.898.972	0	7.898.972
Skuldabréfasjóðir alls.....	<u>634.807.478</u>	<u>130.141.996</u>	<u>764.949.474</u>

Hlutdeildarskírteini í innlendum hlutabréfasjóðum greinast þannig:

Innlendir hlutabréfasjóðir:	Séreign	Samtrygging	Samtals
Landsbréf - Úrvalsbréf.....	223.197.651	69.638.483	292.836.134
Landsbréf - Öndvegisbréf.....	127.471.182	41.721.684	169.192.866
Hlutabréfasjóðir alls.....	<u>350.668.833</u>	<u>111.360.167</u>	<u>462.029.000</u>

Skýringar

9. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

Önnur Innlend hlutdeildarskírteini greinast þannig:

Önnur innlend hlutdeildarskírteini:	Séreign	Samtrygging	Samtals
Horn II slhf.....	37.460.569	7.750.388	45.210.957
SÍA II slhf.....	35.746.622	7.395.853	43.142.475
Gamma: Novus.....	30.352.000	7.588.000	37.940.000
Gamma Iceland Fixed Income Fund.....	26.499.989	6.624.997	33.124.986
Stefnir veðlána sjóður - ST 1.....	26.000.000	7.000.000	33.000.000
Landsbréf - HEKLA.....	30.680.037	0	30.680.037
Stefnir ÍS-5.....	22.112.848	4.750.617	26.863.465
GAMMA : OPUS.....	18.216.000	4.554.000	22.770.000
GAMMA: CREDIT.....	18.381.000	0	18.381.000
GAMMA: AGROS.....	14.596.600	3.711.000	18.307.600
Akta HL1.....	14.168.820	3.420.060	17.588.880
Horn III slhf.....	10.428.000	2.211.968	12.639.968
Veðskuldabréfasjóður ÍV.....	1.650.000	550.000	2.200.000
SÍA III slhf.....	996.200	249.000	1.245.200
Önnur hlutdeildarskírteini alls.....	287.288.685	55.805.883	343.094.568

Innlend hlutdeildarskírteini alls..... 1.272.764.996 297.308.046 1.570.073.042

Hlutdeildarskírteini í erlendum hlutabréfasjóðum greinast þannig:

Erlendir hlutabréfasjóðir:	Séreign	Samtrygging	Samtals
T.Rowe Price - Global Equities Class.....	117.494.310	36.725.435	154.219.745
Carnegie - Worldwide Fund.....	86.406.793	10.271.239	96.678.032
UBS Global High Dividend Yield Fund.....	73.304.072	22.467.525	95.771.597
Landsbréf - Global Equity Fund.....	31.196.231	20.321.676	51.517.907
Jupiter European Growth fund.....	38.941.144	7.217.780	46.158.924
Landsbréf - Nordic 40.....	716.047	119.369	835.416
Hlutabréfasjóðir alls.....	348.058.597	97.123.024	445.181.621

Önnur erlend hlutdeildarskírteini greinast þannig:

Önnur erlend hlutdeildarskírteini:	Séreign	Samtrygging	Samtals
LPE II.....	5.900.977	1.180.201	7.081.178
Landsbanki Mezzanine Fund II.....	1.916.991	319.499	2.236.490
Önnur hlutdeildarskírteini alls.....	7.817.968	1.499.700	9.317.668

Erlend hlutdeildarskírteini alls..... 355.876.565 98.622.724 454.499.289

Hlutdeildarskírteini alls..... 1.628.641.561 395.930.770 2.024.572.331

Eignarhlutir í félögum og sjóðum alls..... 1.932.928.448 471.213.592 2.404.142.040

Skýringar

9. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

Samanlagt kostnaðarverð og eignarhlutdeild í skráðum innlendum félögum greinast þannig:

Skráð félög:	Samanlögð eignarhlutdeild í félagi	Samanlagt-kostnaðarverð
Reitir fasteignafélag hf.	0,14%	53.293.111
N1 hf.	0,25%	36.442.232
Marel hf.	0,03%	33.154.213
Hagar hf.	0,07%	38.269.036
Icelandair Group hf.	0,03%	30.126.404
EIK fasteignafélag hf.	0,07%	16.966.428
Reginn hf.	0,05%	8.058.963
Síminn hf.	0,05%	13.727.549
Össur hf.	0,004%	3.900.769
HB Grandi hf.	0,005%	2.420.576
		<u>236.359.280</u>

Kostnaðarverð og eignarhlutdeild í innlendum óskráðum félögum greinast þannig:

Óskráð félög:	Samanlögð eignarhlutdeild í félagi	Samanlagt-kostnaðarverð
Önnur óskráð hlutabréf.....	0,06%	29.389
		<u>29.389</u>

Samanlagt kostnaðarverð og eignarhlutdeild í innlendum hlutdeildarskírteinum skuldabréfasjóða greinast þannig:

Innlendir skuldabréfasjóðir:	Samanlögð eignarhlutdeild í sjóð	Samanlagt-kostnaðarverð
Landsbréf - Sparibréf verðtryggð.....	1,87%	210.536.220
Landsbréf - Markaðsbréf.....	4,23%	183.644.936
Landsbréf - Sparibréf löng.....	1,49%	103.157.110
Landsbréf - Veltubréf.....	0,16%	102.003.903
GAMMA: Iceland Government Bond Fund.....	1,19%	57.267.721
Stefnir: Liquidity Fund.....	0,04%	14.781.397
Júpíter: Lausafjár sjóður.....	0,11%	11.224.950
Landsbréf - Markaðsbréf Sértryggð.....	0,21%	9.712.963
Landsbréf - Sparibréf meðallöng.....	0,10%	7.475.688
		<u>699.804.889</u>

Samanlagt kostnaðarverð og eignarhlutdeild í innlendum hlutdeildarskírteinum hlutabréfasjóða greinast þannig:

Innlendir hlutabréfasjóðir:	Samanlögð eignarhlutdeild í sjóð	Samanlagt-kostnaðarverð
Landsbréf - Úrvalsbréf.....	1,93%	177.554.184
Landsbréf - Öndvegisbréf.....	2,19%	110.295.614
		<u>287.849.798</u>

Samanlagt kostnaðarverð og eignarhlutdeild í öðrum innlendum hlutdeildarskírteinum greinast þannig:

Önnur innlend hlutdeildarskírteini:	Samanlögð eignarhlutdeild í sjóð	Samanlagt-kostnaðarverð
Horn II slhf.....	0,41%	27.753.811
SÍA II slhf.....	0,47%	32.176.667
Gamma: Novus.....	0,80%	20.000.000
Gamma Iceland Fixed Income Fund.....	0,47%	22.129.890
Stefnir veðlánasjóður - ST 1.....	1,70%	33.000.000
Landsbréf - HEKLA.....	1,37%	17.860.563
Stefnir ÍS-5.....	0,23%	8.046.960
GAMMA : OPUS.....	1,25%	15.000.000
GAMMA: CREDIT.....	0,21%	18.037.500
GAMMA: AGROS.....	0,58%	15.096.000
Akta HL1.....	1,24%	17.115.146
Horn III slhf.....	0,33%	13.333.300
Veðskuldabréfasjóður ÍV.....	0,25%	2.000.000
SÍA III slhf.....	0,31%	1.245.200
		<u>242.795.037</u>

Skýringar

9. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

Samanlagt kostnaðarverð og eignarhlutdeild í erlendum hlutabréfasjóðum greinast þannig:

Erlendir hlutabréfasjóðir:	Samanlögð eignar- hlutdeild í sjóð	Samanlagt- kostnaðarverð
T.Rowe Price - Global Equities Class.....	0,55%	115.931.299
Carnegie - Worldwide Fund.....	0,05%	77.198.420
UBS Global High Dividend Yield Fund.....	0,13%	95.307.878
Landsbréf - Global Equity Fund.....	2,02%	52.121.503
Jupiter European Growth fund.....	0,02%	50.482.175
Landsbréf - Nordic 40.....	0,43%	884.110
		<u>391.925.385</u>

Samanlagt kostnaðarverð og eignarhlutdeild í öðrum erlendum hlutdeildarskírteinum greinast þannig:

Önnur erlend hlutdeildarskírteini:	Samanlögð eignar- hlutdeild í sjóð	Samanlagt- kostnaðarverð
LPE II.....	0,18%	6.083.541
Landsbanki Mezzanine Fund II.....	1,07%	3.954.901
		<u>10.038.442</u>

Samtals kostnaðarverð eignarhluta í félögum og sjóðum..... 1.868.802.220

Eignarhlutir í félögum og sjóðum 2016 flokkaðir eftir matsaðferðum:

	Séreign	Samtrygging	Samtals
Eignarhlutir í félögum og sjóðum - stig 1.....	1.557.726.031	364.477.501	1.922.203.532
Eignarhlutir í félögum og sjóðum - stig 2.....	80.069.575	49.427.308	129.496.883
Eignarhlutir í félögum og sjóðum - stig 3.....	295.132.844	57.308.781	352.441.625
	<u>1.932.928.450</u>	<u>471.213.590</u>	<u>2.404.142.040</u>

Eignarhlutir í félögum og sjóðum 2015 flokkaðir eftir matsaðferðum:

	Séreign	Samtrygging	Samtals
Eignarhlutir í félögum og sjóðum - stig 1.....	1.534.265.376	325.300.968	1.859.566.344
Eignarhlutir í félögum og sjóðum - stig 2.....	3.645.346	439.296	4.084.633
Eignarhlutir í félögum og sjóðum - stig 3.....	210.378.005	40.473.930	250.851.935
	<u>1.748.288.727</u>	<u>366.214.194</u>	<u>2.114.502.912</u>

Skýringar

10. Skuldabréf

Skuldabréf greinast þannig:	Séreign	Samtrygging	Samtals
Íbúðabréf.....	680.807.436	269.341.679	950.149.115
Ríkisbréf.....	488.705.182	104.786.310	593.491.492
Skuldabréf lánastofnanna.....	320.143.865	119.398.498	439.542.363
Fyrirtæki.....	313.600.041	85.026.862	398.626.903
Sveitarfélög.....	170.886.917	45.717.533	216.604.450
Húsbréf.....	4.402.197	4.402.215	8.804.412
	<u>1.978.545.638</u>	<u>628.673.097</u>	<u>2.607.218.735</u>

Sjóðfélagalán greinast þannig:

Sjóðfélagalán.....	Séreign	Samtrygging	Samtals
	15.297.408	0	15.297.408
	<u>15.297.408</u>	<u>0</u>	<u>15.297.408</u>

Skuldabréf alls.....	<u>1.993.843.046</u>	<u>628.673.097</u>	<u>2.622.516.143</u>
-----------------------------	-----------------------------	---------------------------	-----------------------------

Skuldabréf 2016 flokkuð eftir matsaðferðum:

	Séreign	Samtrygging	Samtals
Skuldabréf á gangvirði - stig 1.....	1.548.543.909	524.519.141	2.073.063.050
Skuldabréf á gangvirði - stig 2.....	418.012.981	101.739.726	519.752.707
Skuldabréf á gangvirði - stig 3.....	27.286.156	2.414.230	29.700.386
	<u>1.993.843.046</u>	<u>628.673.097</u>	<u>2.622.516.143</u>

Skuldabréf 2015 flokkuð eftir matsaðferðum:

	Séreign	Samtrygging	Samtals
Skuldabréf á gangvirði - stig 1.....	1.466.428.006	503.019.499	1.969.447.505
Skuldabréf á gangvirði - stig 2.....	398.889.498	110.822.217	509.711.716
Skuldabréf á gangvirði - stig 3.....	46.383.509	5.251.655	51.635.164
	<u>1.911.701.013</u>	<u>619.093.371</u>	<u>2.530.794.385</u>

11. Niðurfærsla verðbréfa

Engin niðurfærsla er færð í árslok 2016 þar sem allar eignir félagsins eru færðar á gangvirði. Breytingin á varúðarniðurfærslu á árinu 2016 er færð á breytingar á gangvirði og hefur því ekki bein áhrif á hreina eign sjóðsins í árslok 2016.

Varúðarniðurfærsla eignarluta í félögum og sjóðum greinist þannig:

	Séreign	Samtrygging	Samtals
Varúðarniðurfærsla í upphafi árs.....	1.545.645	256.778	1.802.423
Breyting á niðurfærslu á árinu.....	<u>-1.545.645</u>	<u>-256.778</u>	<u>-1.802.423</u>
Varúðarniðurfærsla í lok árs.....	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Skýringar

12. Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum

Fjárfestingar skiptast þannig eftir gjaldmiðlum:

	Séreign	Samtrygging	Samtals 31.12.2016
Fjárfestingar í ISK.....	3.549.834.336	1.001.849.535	4.551.683.871
Fjárfestingar í USD.....	300.147.945	69.464.199	369.612.144
Fjárfestingar í EUR.....	76.754.399	28.839.022	105.593.421
Fjárfestingar í GBP.....	1.916.993	319.499	2.236.492
	<u>3.928.653.673</u>	<u>1.100.472.255</u>	<u>5.029.125.928</u>

	Séreign	Samtrygging	Samtals 31.12.2015
Fjárfestingar í ISK.....	3.434.806.519	938.234.029	4.373.040.548
Fjárfestingar í USD.....	142.624.395	31.900.673	174.525.068
Fjárfestingar í EUR.....	169.280.648	24.422.093	193.702.741
Fjárfestingar í GBP.....	2.217.058	369.509	2.586.567
	<u>3.748.928.620</u>	<u>994.926.304</u>	<u>4.743.854.924</u>

13. Skuldbinding í framtaks- og fasteignasjóðum

Lífeyrissjóðurinn hefur skuldbundið sig til þess að fjárfesta í framtaks- og fasteignasjóðum. Heildarskuldbinding í framtaks- og fasteignasjóðum í árslok 2016 var 75,6 mkr samanborið við 60,5 mkr í árslok 2015. Skuldbindingin er öll í íslenskum krónum og greiðist á næstu fimm árum.

14. Lífeyrisskuldbindingar

Tryggingafræðilegt mat á lífeyrisskuldbindingum samtryggingardeildar sjóðsins: (Tölurnar hér fyrir neðan eru í milljónum króna)

Eignir:	2016	2015
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í árslok.....	1.920,0	1.738,8
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í ársbyrjun.....	1.738,8	1.478,7
Hækkun/lækkun endurmetinnar eignar á árinu.....	181,2	260,1

Skuldbindingar:	2016	2015
Skuldbindingar í árslok.....	1.885,1	1.656,0
Skuldbindingar í ársbyrjun.....	1.656,0	1.457,7
Hækkun/Lækkun skuldbindinga á árinu.....	229,1	198,3

Breyting á tryggingafræðilegri stöðu á árinu.....	(47,9)	61,8
--	---------------	-------------

	2016	2015
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun.....	844,6	741,5
Hækkun lífeyrisskuldbindinga vegna vaxta og verðbóta.....	47,9	41,3
Hækkun áunninna réttinda vegna iðgjalda ársins.....	75,0	66,1
Lækkun vegna greidds lífeyris á árinu.....	(6,8)	(9,5)
Hækkun vegna nýrra lífslíkataflna.....	29,3	0,0
Hækkun/lækkun vegna annarra breytinga.....	(15,0)	5,2
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í árslok.....	975,0	844,6

Skýringar

15. Kröfur á launagreiðendur

Kröfur á launagreiðendur greinast þannig:	31.12.2016	31.12.15
Eignfærsla óinnheimtra iðgjalda.....	7.168.528	5.395.767
	<u>7.168.528</u>	<u>5.395.767</u>

16. Aðrar kröfur

Aðrar kröfur greinast þannig:	31.12.2016	31.12.15
Kröfur vegna iðgjaldaflutninga.....	105.558	23.432
Innlendar viðskiptakröfur.....	4.240.754	4.334.658
	<u>4.346.312</u>	<u>4.358.090</u>

17. Aðrar skuldir

Aðrar skuldir greinast þannig:	31.12.2016	31.12.15
Ógreiddir staðgreiðsluskattar.....	2.875.747	3.104.595
Ógreiddur kostnaður.....	2.335.767	4.535.716
Skuldfærsla vegna árangurstengdrar þóknunar.....	3.838.384	0
Lánardrottnar.....	0	2.717.626
	<u>9.049.898</u>	<u>10.357.937</u>

18. Samþykki ársreiknings

Ársreikningurinn var samþykktur af stjórn og framkvæmdastjóra sjóðsins þann 25. apríl 2017.

19. Kennitölur

Fimm ára yfirlit um kennitölur sjóðsins samkvæmt reglum um ársreikninga lífeyrissjóða:

	2016	2015	2014	2013	2012
Ávöxtun:					
Hrein raunávöxtun	1,03%	11,47%	4,13%	3,92%	4,68%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar					
sl. 3 ár	5,45%	6,37%	4,07%	4,48%	5,35%
sl. 5 ár *.....	5,05%	5,73%	4,68%	5,42%	(2,02%)
sl. 10 ár *.....	1,05%	1,66%	1,32%	1,77%	2,69%
*) Ávöxtunartölur samtryggingadeildar frá 2002 til og með 2011 hafa ekki verið reiknaðar upp m.t.t. reglna 335/2015 varðandi virðisbreytingu skuldabréfa.					
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður í hlutfalli af eignum:.....	0,27%	0,28%	0,25%	0,26%	0,24%

Stöðugildi: Enginn starfsmaður er hjá lífeyrissjóðnum, en samkvæmt rekstrarsamningi milli sjóðsins og Landsbankans sér bankinn um rekstur hans.

Lykiltölur á föstu verðlagi:

Iðgjöld alls (á föstu verðlagi).....	240.523.920	205.370.632	176.252.145	153.629.238	160.021.938
Lífeyrir alls (á föstu verðlagi).....	106.100.667	111.504.234	82.574.827	57.542.638	72.015.678
Hreinar fjárfestingatekjur (á föstu verðlagi).....	173.592.574	598.290.725	222.701.080	295.744.195	333.216.327
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður alls (á föstu verðlagi).....	13.919.690	13.577.081	12.205.542	10.428.911	8.781.368
Hækkun(lækkun) á hreinni eign (á föstu verðlagi).....	292.798.700	670.222.553	328.677.868	422.519.470	302.147.467
Lífeyrisbyrði.....	44,11%	54,29%	46,85%	37,46%	45,00%
Skrifstofu og stjórnunarkostnaðu í % af iðgjöldum.....	5,79%	6,61%	6,93%	6,79%	5,49%
Hreinar fjárfestingatekjur í % af meðalstöðu eigna.....	3,52%	13,41%	5,58%	8,06%	10,08%
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna.....	0,28%	0,30%	0,31%	0,28%	0,27%

Skýringar

19. Kennitölur(framhald)

Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:

Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	41,45%	40,93%	44,41%	33,16%	24,00%
Skráð skuldabréf.....	51,34%	50,25%	44,46%	53,48%	59,12%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	6,35%	5,71%	1,94%	3,51%	6,61%
Óskráð skuldabréf.....	0,51%	0,15%	0,61%	2,37%	1,21%
Veðlán.....	0,30%	0,59%	0,65%	0,85%	1,10%
Bankainnstæður.....	0,05%	2,37%	7,94%	6,64%	7,95%

Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum:

Eignir í ISK.....	90,51%	92,12%	92,46%	92,63%	92,56%
Eignir í USD.....	7,35%	3,71%	5,84%	5,28%	5,12%
Eignir í EUR.....	2,10%	4,12%	1,64%	1,71%	1,76%
Eignir í GBP.....	0,04%	0,05%	0,06%	0,38%	0,56%

Fjöldi:

Fjöldi virkra sjóðfélaga - meðaltal.....	335	312	324	312	315
Fjöldi virkra lífeyrisþega - meðaltal.....	50	53	48	46	34

Hlutfallsleg skipting lífeyris:

Ellilífeyrir.....	86,43%	82,61%	75,69%	76,30%	76,49%
Örorkulífeyrir.....	2,18%	4,50%	3,48%	2,89%	2,77%
Makalífeyrir.....	11,39%	8,37%	17,12%	10,48%	10,44%
Barnalífeyrir.....	0,00%	4,53%	3,71%	10,33%	10,29%

Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt:

Hrein eign					
umfram heildarskuldbindingar	1,80%	4,78%	1,40%	2,50%	0,04%
Hrein eign					
umfram áfallnar skuldbindingar	8,00%	11,75%	6,90%	7,00%	3,26%

Yfirlit um kennitölur, skipt niður á deildir sjóðsins:

	Séreign	Samtrygging
Ávöxtun:		
Hrein raunávöxtun	0,93%	1,38%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar		
sl. 3 ár	5,40%	5,63%
sl. 5 ár *.....	4,70%	6,32%
sl. 10 ár *.....	1,09%	0,92%

*) Ávöxtunartölur samtryggingadeildar frá 2002 til og með 2011 hafa ekki verið reiknaðar upp m.t.t. reglna 335/2015 varðandi virðisbreytingu skuldabréfa.

Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:

Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	42,35%	38,25%
Skráð skuldabréf.....	49,71%	57,13%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	6,85%	4,57%
Óskráð skuldabréf.....	0,65%	0,00%
Veðlán.....	0,39%	0,00%
Bankainnstæður	0,05%	0,05%

Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum:

Eignir í ISK.....	90,36%	91,04%
Eignir í USD.....	7,64%	6,31%
Eignir í EUR.....	1,95%	2,62%
Eignir í GBP.....	0,05%	0,03%

Fjöldi:

Fjöldi sjóðfélaga	342	334
Fjöldi lífeyrisþega	47	21
Fjöldi lífeyrisþega í inngreiðslu inn á lán.....	15	0

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2016

	Samtals 2016	Séreignardeild	Samtrygging
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga	98.235.505	68.361.270	29.874.235
Iðgjöld launagreiðenda	142.288.415	97.644.729	44.643.686
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	4.106.349	4.106.349	0
	<u>244.630.269</u>	<u>170.112.348</u>	<u>74.517.921</u>
Sérstök aukaframlög	1.662.705	0	1.662.705
	<u>1.662.705</u>	<u>0</u>	<u>1.662.705</u>
Lífeyrir			
Heildarfjárhæð lífeyris	106.100.667	99.532.548	6.568.119
Sérstök inngreiðsla inn á lán sjóðfélaga	5.920.855	5.920.855	0
Framlag í VIRK starfsendurhæfingarsjóð	1.493.622	0	1.493.622
Tryggingakostnaður	(347.986)	0	(347.986)
	<u>113.167.158</u>	<u>105.453.403</u>	<u>7.713.755</u>
Fjárfestingartekjur			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	27.113.722	23.915.384	3.198.338
Hreinar tekjur af skuldabréfum	149.116.121	113.073.759	36.042.362
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum	579.221	328.850	250.371
Vaxtatekjur af handbæru fé	2.591.990	1.755.739	836.251
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum	1.070.526	106.878	963.648
Fjárfestingagjöld	(6.879.006)	(6.181.114)	(697.891)
	<u>173.592.574</u>	<u>132.999.496</u>	<u>40.593.078</u>
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	13.919.690	10.787.128	3.132.563
	<u>13.919.690</u>	<u>10.787.128</u>	<u>3.132.563</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris	292.798.700	186.871.313	105.927.387
Hrein eign frá fyrra ári	4.790.287.214	3.774.599.247	1.015.687.968
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok	5.083.085.914	3.961.470.560	1.121.615.354

Efnahagsreikningur 31. desember 2016

	Samtals 2016	Séreignardeild	Samtrygging
Eignir			
Fjárfestingar			
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	2.404.142.040	1.932.928.448	471.213.592
Skuldabréf	2.607.218.735	1.978.545.638	628.673.097
Veðlán	15.297.408	15.297.408	0
Bundnar bankainnstæður	2.467.745	1.882.179	585.566
	<u>5.029.125.928</u>	<u>3.928.653.673</u>	<u>1.100.472.255</u>
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur	7.168.528	0	7.168.528
Aðrar kröfur	4.346.312	2.987.393	1.358.919
	<u>11.514.840</u>	<u>2.987.393</u>	<u>8.527.447</u>
Aðrar eignir			
Sjóður og veltiinnlán	51.495.044	37.534.534	13.960.510
Eignir	<u>5.092.135.812</u>	<u>3.969.175.600</u>	<u>1.122.960.212</u>
SKULDIR			
Viðskiptaskuldir			
Aðrar skuldir	9.049.898	7.705.040	1.344.858
Skuldir	<u>9.049.898</u>	<u>7.705.040</u>	<u>1.344.858</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris alls	<u>5.083.085.914</u>	<u>3.961.470.560</u>	<u>1.121.615.354</u>

Yfirlit um sjóðstreymi ársins 2016

	Samtals 2016	Séreignardeild	Samtrygging
Inngreiðslur			
Iðgjöld	242.920.980	170.030.222	72.890.758
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	4.841.436	2.899.190	1.942.246
Aðrar inngreiðslur	(751.715)	(751.715)	0
	<u>247.010.701</u>	<u>172.177.697</u>	<u>74.833.004</u>
Útgreiðslur			
Lífeyrir	105.733.876	99.760.110	5.973.766
Rekstrarkostnaður	17.984.847	11.505.639	6.479.208
Sérstök inngreiðsla inn á lán	5.920.855	5.920.855	0
Aðrar útgreiðslur	1.545.317	0	1.545.317
	<u>131.184.895</u>	<u>117.186.604</u>	<u>13.998.291</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	<u>115.825.806</u>	<u>54.991.093</u>	<u>60.834.713</u>
Fjárfestingahreyfingar			
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	101.657.579	75.855.029	25.802.550
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(696.678.992)	(530.091.258)	(166.587.734)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	421.581.713	359.201.297	62.380.416
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	165.163.983	136.029.141	29.134.842
Keypt skuldabréf	(801.359.994)	(732.613.471)	(68.746.523)
Seld skuldabréf	602.723.927	560.071.278	42.652.649
Ný bundin innlán	(2.467.745)	(1.882.179)	(585.566)
Endurgreidd bundin innlán	98.557.627	88.938.885	9.618.742
	<u>(110.821.902)</u>	<u>(44.491.278)</u>	<u>(66.330.624)</u>
Hækkun (Lækkun) á handbæru fé	5.003.904	10.499.815	(5.495.911)
Gengismunur af handbæru fé	(545.231)	(512.863)	(32.368)
Handbært fé í upphafi árs	<u>47.036.370</u>	<u>27.547.582</u>	<u>19.488.788</u>
Handbært fé í lok árs	<u>51.495.043</u>	<u>37.534.534</u>	<u>13.960.509</u>